

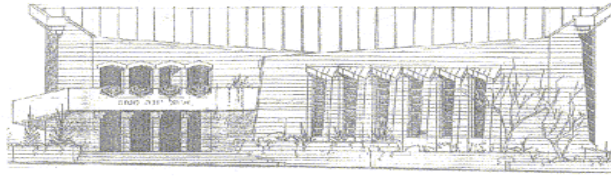
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה לשבת תולדות תשס"ט בנושא:

יצחק אוהב את עשו !?

מאת הרב דוד אברהם ספקטור

שבת שלום. כשקראתי את הפרשה התעוררה אצלי שאלה גדולה. למה יצחק מבקש מעשו להכין לו סעודת מצוה לכבוד אמירת הברכות. למה יצחק לא מבקש מיעקב לעשות לו סעודת מצוה טעימה. הלא יעקב הוא טבח מעולה והכין לאחיו נזיד עדשים, שהיה עד כדי כך טעים שעבורו היה עשו מוכן לתת לו את זכויות הבכור. ובכלל נשאלת השאלה למה יצחק מטפח את עשו, הבן הרשע ולא את יעקב הבן התם. למה יצחק אוהב את עשו הרשע. בינה יתירה נתנה לאשה ובפרט לרבקה שאוהבת את הצדיק יעקב איש תם יושב אוהלים, יושב בבתי מדרש של שם ועבר.

התשובה לשאלות אלו היא, שכנראה יש כאן מהלך חינוכי. יצחק לוקח את הילד ההיפר-אקטיבי, שיש לו בעיות קשב וריכוז, את עשו, שאוהב לצוד את החיות, כי ציד בפיו ובמקום ריטליין, יצחק נותן לו תפקיד חיובי, של הכנת סעודת מצוה ע"י שיצוד חיה ויוציא את כל האנרגיות שלו.

סיפור דומה קראתי על ילד בשם מנחם, אף שיש הבדלים גדולים בין מנחם הצדיק לבין עשו הרשע. מנחם בן 14 שהיה לקוי מעט בשכלו הפך למטרד למשפחה ולמורים ולדעת כולם מנחם חייב להיות במוסד פסיכיאטרי סגור לטובתו ולטובת כולם. אמנם האמא סירבה, אבל כאשר הגיעו מים עד נפש, החליטו האב והאם שהולכים לשאול את הרב שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל מה לעשות. אחרי שהרב שמע את הורים, הוא אמר להם, שגם לדעתו אין ברירה ולטובתו ולטובת המשפחה נכון שמנחם יהיה במוסד לבריאות הנפש. והרב התחיל לשכנע את האמא ואז לפתע הוא שאל: מה דעתו של מנחם? האם הוא רוצה ללכת למוסד? לא כדאי שילך לשם בהרגשה שזרקו אותו מן הבית. צריך ליצור אצלו רצון שילך לשם בחשק. היכן מנחם? במכונית בחוץ, השיבו ההורים. אז תביאו אותו לכאן, אמר הרב ואני אדבר אתו. מנחם נכנס לחדר והרב שואל אותו: מה שמך? קוראים לי מנחם. שמך: שלמה זלמן אוירבאך. מנחם, יש מוסד לבריאות הנפש שהמנהל ביקש ממני למנות שם רב צעיר. האם אתה תהיה מוכן לקחת את משרת הרב באותו מוסד? מנחם היה בשוק. עד עכשיו רק גערו בו וצעקו עליו שהוא לא בסדר ועכשיו הרב הגדול, הרב שלמה זלמן אוירבאך מבקש ממני להיות רב במוסד חשוב. מנחם ברוב התרגשות נענע בראשו לאות הן. הרב שלמה זלמן שם את ידיו על ראשו של מנחם ואומר לו: מנחם, מעכשיו אתה השליח שלי במוסד לכל עניני יהדות. עליך להציע לחולים המעוניינים להניח תפילין ולסייע בכל מה שקשור לכשרות ולהלכה. בכל בעיה שתתעורר, תפנה אלי בטלפון. אחריות גדולה אני מטיל עליך.

מנחם הלך ברצון ובתחושת שליחות לאותו מוסד סגור. אחרי כמה שבועות באו הוריו ביום שישי לקחת אותו ביתה לשבת, אבל מנחם סירב: איך אני יכול לעזוב את המוסד, הרי הרב שלמה זלמן אוירבאך מינה אותי לשליח שלו. אני צריך לטפל בכל עניני היהדות ואסור לי לעזוב את המקום אפילו לשבת אחת. ההורים הנדהמים פנו לפסיכולוג הראשי של המוסד וגם הוא סיפר שמנחם עושה בשמחה את תפקידו, מניח תפילין לחולים, מלמד אותם לקיים מצוות ומקפיד על הכשרות במוסד. בקושי הצליחו ההורים לשכנע את מנחם לבוא איתם הביתה לשבת ובמשך הזמן השתפר מנחם מאד והפך לאדם אחר, מאד חיובי. והוא השתחרר לגמרי מהמוסד. נדמה לי לגם יצחק אבינו ניסה להפוך את עשו לאדם חיובי ולנתב את כוחותיו לאפיקים טובים, כגון להכין סעודת מצוה לכבוד אמירת הברכות. אבל אצל עשו זה לא הלך. עשו הוא צבוע, הוא רמאי, כי ציד בפיו. עשו עושה את עצמו כאילו הוא "א גרויסער צדיק", "א פרומר". כי ציד בפיו, הוא צד בפיו ושואל האם צריך להפריש גם מהמלח. עשו מחמיר ולא מסתפק בהפרשת תרומות ומעשרות מהצומח, מהפירות והירקות ורוצה גם להפריש מהדומם, מהמלח.

ליצחק יש תקוות גדולות מעשו. עשו יקדש גם את העולם הזה, את הציד, את השדה ולא רק את העולם הבא, עולם הרוח, כמו אחיו יעקב שיושב כל היום באוהל, בבית המדרש. אבל עשו מאכזב, הוא נשאר רשע. ודווקא יעקב איש תם ואיש הרוח מקבל את ברכות עשו ולכן מסוגלים יעקב ובניו אז ועם ישראל היום לקדש את השם גם בתחתיות ארץ, בשדה. אמנם אי אפשר להתכחש שיש קשיים בעולם הזה וגם בארץ ישראל ולא רק בגלות, אבל הכל תלוי במבט שלנו בפוקס שלנו, כמסופר שפעם בא יהודי מאמריקה לרב קוק ואמר לו שהוא רצה לעלות לארץ, אבל עכשיו החליט לחזור לעמריקא, מפני שאינו יכול לסבול את ההפקרות הדתית בארץ. הרב קוק שתק ולא הגיב ושאל אותו: איפה אתה גר באמריקה? בעיר דנוור, במדינת קולורדו, שם יש אויר צח. אמר לו הרב קוק: שמעתי שבעיר דנוור יש הרבה אנשים חולים במחלת השחפת ובעוד מחלות כרוניות. אם אמת בפך שהאקלים של דנוור הוא צח, מבריא ומחלים, מדוע יש בתוכה כל כך הרבה חולים. השיב לו היהודי מדנוור: אותם חולים הם באו מערים אחרות ובאו לפי המלצת הרופאים לדנוור כדי לשאוף מאוירה הצח ולהחלים. אמר לו הרב: שמע מה אתה מדבר. גם אויר ארץ ישראל צח, מחכים ומבריא ואלה באים יהודים מכל הגולה עם מחלות הגלות של התבוללות. עלינו לטפל בהם ולקרב אותם לתורה, כמו בדנוור. יהי רצון שנוכח גם אנו להביט תמיד בעין טובה על ארצנו ועל עמנו, עם ה'!